

Список використаної літератури

1. Максименко С. Д. Науково-дослідницька діяльність студентів / С. Д. Максименко, М. М. Філоненко. – К., 2013.
2. Research methods and methodologies in Education / [J. Arhur, M. Waring, R. Coe, L. Hedges]. – London, 2012. – 360 p.
3. Hermann A survey study on student preferences regarding pathology teaching in Germany: a call for curricular modernization / Florian, E. M. Hermann, M. Lenski, J. Steffen [et. al.] // BMC Medical Education. – 2015. – DOI : 10.1186/s 12909 – 015 – 0381 – 7.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ З «ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»

Джадан О.І., Зінченко Н.О.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Проаналізовані форми і методи організації самостійної роботи студентів медичних навчальних закладів при вивченні навчальної дисципліни «Історія України».

Ключові слова: самостійна робота, активізація навчання, індивідуалізація, проблемне навчання.

Мета статті – проаналізувати особливості самостійної роботи студентів медичних навчальних закладів під час вивчення навчальної дисципліни «Історія України».

Одним із найдоступніших і перевірених практикою шляхів підвищення ефективності навчального заняття й активізації студентів є відповідна організація й управління самостійною навчальною роботою. Вона займає виняткове місце в навчальному процесі, адже студенти засвоюють знання тільки в процесі особистої самостійної навчальної діяльності.

Дослідженням важливості організації СР студентів при вивченні історії займалися такі відомі вчені як Н. А. Менчинська, М. Дайрі, О. Стражев, Г. Селевко та інші.

Самостійною навчальною роботою вважають будь-яку організовану викладачем активну діяльність студентів, спрямовану на виконання поставленої мети в спеціально відведений для цього час: пошук знань, їх осмислення, закріплення, формування вмінь і розвиток і навичок, узагальнення і систематизація знань [4; С. 38].

Самостійна робота завжди викликає певні труднощі в студентів, особливо на першому курсі, коли необхідно навчити правильно ставити навчальні цілі при самостійному вивченні матеріалу, аналізувати прочитаний матеріал і відбирати найголовніше, працювати з першоджерелами. Студентам необхідно навчитися запам'ятовувати головне, тому їх потрібно навчити прийомів запам'ятовування, повторення, смислового конструювання, слід розвивати мислення і функції розуміння нового на базі старого [4; С. 39].

Навчання студентів здійснюється як під керівництвом викладача, так і в процесі самостійної роботи, що активізує розумову діяльність учасників навчального процесу і надає навчанню вищої результативності. Самостійна робота в опануванні змісту навчання набуває дедалі більшого значення ще й тому, що вона має індивідуальний характер. Кожний студент використовує джерело інформації залежно від своїх потреб і можливостей, він працює у своєму темпі, щоб прийти до потрібного результату. Ця властивість самостійної роботи надає їй гнучкого характеру, значно сприяє підвищенню відповідальності кожного окремого студента і як наслідок - поліпшенню його успішності.

Н. А. Менчинська розрізняє в управлінні процесом учіння дві форми, які відрізняються ступенем активності студентів. Перша з них допускає жорстку регламентацію діяльності студента, причому система дій студента подається йому в готовому вигляді. Сюди належить навчання на основі алгоритмів. Інша форма управління – направлення студентів на розв'язання пошукових завдань, поставлення перед ними завдань проблемного типу. Саме така форма управління веде до виховання активності [1; С. 164].

У ході дослідження основних форм і методів підвищення ефективності навчання самостійну роботу визнають найсильнішим засобом активізації навчальної діяльності студентів.

Г. К. Селевко у своїй теорії проблемного навчання пропонує таку організацію навчальних занять, яка передбачає створення під керівництвом викладача проблемних ситуацій та активну самостійну діяльність студентів із їх вирішення, внаслідок чого і відбуваються творче оволодіння професійними знаннями, вміннями, навичками та розвиток розумових здібностей. На думку Г. К. Селевко, пошукові та дослідницькі методи, за яких студенти ведуть самостійний пошук і дослідження проблем, творчо застосовуючи і здобуваючи знання, є варіантами проблемного навчання [1; С. 172].

З погляду організаційних основ самостійну роботу можна розділити на:

- самостійну роботу у виші;
- самостійну роботу, що виконується за межами навчального закладу, в тому числі і вдома.

Самостійна робота у виші може проводитися в рамках семінару, практичного заняття чи заліку. Самостійна робота, з погляду організаційного устрою, полягає в тому, що вона краще, ніж фронтальна робота, сприяє залученню до роботи всіх студентів без винятку. У разі звичайної фронтальної роботи, особливо під час усного викладу матеріалу, викладач практично не має змоги перевірити участь кожного окремого студента в роботі, та й увага студентів із різних причин розпоршується. У ході ж самостійної роботи кожен студент отримує конкретне завдання, яке припускає і виконання певної письмової роботи. У такому разі можна перевірити ступінь участі студента у виконанні цього завдання. Самостійна робота дозволяє працювати в індивідуальному темпі та стилі. Для фронтальної роботи характерний однаковий темп, при якому важко активізувати всіх студентів: для одних запропонований темп дуже швидкий, для інших, навпаки, занадто повільний. Самостійна робота активізує діяльність у тому розумінні, що всі студенти, навіть пасивні та ледачі, мусять виконати завдання самі, не чекаючи, поки хтось інший його виконає, як це нерідко буває при фронтальній роботі [2; С. 52].

У самостійній роботі студентів з історії України слід розрізняти такі складові:

- 1) самостійність мислення при розгляді суті явищ (подій, процесів), що веде до формування переконань; з нею тісно пов'язана і самостійність у використанні вмій і навичок, прийомів розумової праці, методу пізнання;
- 2) самостійність характеру, поведінка особистості, яка виражається в умінні діяти відповідно до своїх поглядів, у тому чи іншому відношенні до оточення;
- 3) самостійність поштовху до діяльності, її мотивів, для неї важливі прояви інтересу, ініціативи, творчості та самостійність у практичній діяльності.

Самостійна робота студентів обов'язково має бути прочитана й оцінена [4; С. 41].

Види позааудиторної самостійної роботи студентів, зокрема з «Історії України», різноманітні:

- підготовка і написання рефератів, доповідей, есе й інших письмових робіт на задану тему;
- виконання домашніх завдань різноманітного характеру (підбір і вивчення історичних джерел, розроблення і складання різноманітних історичних схем);
- виконання індивідуальних завдань, спрямованих на розвиток у студентів самостійності й ініціативи; індивідуальне завдання може отримувати як кожен студент, так і частина студентів із групи;
- підготовка до участі в науково-теоретичних конференціях і олімпіадах [3; С. 54].

Серед найпоширеніших видів самостійної роботи виділяють такі:

- 1) *Самостійна робота з книжкою*. Правильно організована і систематична самостійна робота над книгою є необхідною умовою успішного навчання. Самостійна робота з науковою, публіцистичною, художньою літературою – головна форма вивчення історії, що має величезне пізнавальне значення; творче осмислення і критичний аналіз фактів, явищ, процесів, отримання знань із різних джерел сприяють формуванню історичного мислення, власного світосприйняття (робота з науковими працями видатних істориків, архівними документами, мемуарною літературою).

Найефективнішим способом творчого усвідомлення прочитаного є ведення записів. Переваги цього методу полягають тому, що студент використовує не тільки зорову, а і механічну пам'ять. Запис становить собою творчий процес, критичний аналіз матеріалу, що вивчається, а також документів. До основних форм записів належать план, витяг, тези, анотація, резюме, конспект. Головне в роботі з книгою – розуміння прочитаного [3; С. 56].

- 2) *Самостійна робота студентів з комп'ютером*. Поряд із традиційними друкованими виданнями широко використовуються електронні навчальні посібники, що застосовуються в самостійній роботі і виступають у ролі асистента викладача. Зазвичай електронні навчальні посібники містять текстову (аудіо) частину, графіку (таблиці, малюнки), анімацію, що використовується в підготовці мультимедійного супроводу.

При цьому необхідно мати на увазі, що інформацію для підготовки студент може отримати і з системи Інтернет. Розміщену в Інтернеті інформацію можна розділити на три основні групи: довідкова (електронні бібліотеки й енциклопедії), наукова (тексти книг, матеріали газет і журналів) і навчальна (методичні розробки, реферати). Незамінні в самостійній роботі студентів сучасні портальні системи, які поєднують у собі все необхідне. При вивченні історії такою портальною системою може бути Історичний Портал, присвячений не тільки історії, а й іншим суспільним наукам. Також неможливо уявити роботу і Інтернет-мережі без пошукових систем, які дають можливість швидше знайти необхідну інформацію (пошукові системи Яндекс, Rambler, Google та інші).

- 3) Ключовим елементом підготовки спеціалістів є *навчально-дослідна робота студентів*. Вона допомагає оволодіти прийомами теоретичного мислення, яке базується на аналізі, порівнянні, синтезі, класифікації фактів, подій, явищ, що вивчаються. Результати самостійної роботи студента контролює й оцінює викладач [3; С. 58].

Отже, самостійною є така діяльність, яку студент здійснює без сторонньої допомоги і яка формує риси самостійності в здобутті знань майбутнього спеціаліста.

Список використаної літератури

1. Горохівський П. І. Методика викладання історії: курс лекцій для студентів денної та заочної форм навчання / П. І. Горохівський. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2013. – 294 с.
2. Мороз В. Д. Самостійна навчальна робота студентів: монографія / В. Д. Мороз. – Х. : ХМК, 2003. – 64 с.
3. Організація самостійної роботи студентів з вивчення курсу «Історія України»: методичні рекомендації для викладачів і студентів усіх спеціальностей / Уклад. С. І. Мешковая, В. І. Силантьев / За ред. В. І. Ніколаєнка. – Харків : НТУ «ХПІ», 2007. – 67 с.
4. Цыдыпова М. Н. Самостоятельная работа студентов при изучении курса истории: учебно-методическое пособие / М. Н. Цыдыпова. – Улан-Удэ, 2012. – 56 с.